

EDICIÓ: Grup de divulgació de la història de Fals, Associació Cultural i Recreativa de Fals
COL·LABORACIÓ: Ajuntament de Fonollosa, Cooperativa UMAC, Arxiu Comarcal de Manresa

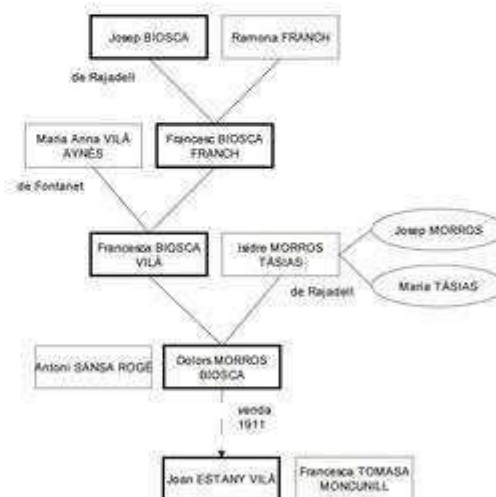
ASSOCIACIÓ CULTURAL I RECREATIVA DE FALS
Carrer de les escoles, s/n
08259 Fals (Fonollosa)
Telèfon: 938368003

El contingut d'aquesta edició és de divulgació de la història local del poble de Fals. En cap cas es vol ferir la sensibilitat de ningú i, serà d'agrair que qualsevol errada o inexactitud en els escrits, sigui comunicada als redactors de Falchs.

Cal Manuel

Hi ha certs interrogants sobre els inicis i els primers anys d'aquesta casa, així com dels orígens del seu nom. La seva localització coincideix amb la d'un solar que va vendre Bonaventura Llussa, l'amo del Tatger, el 21 d'abril de 1800. El comprador va ser un pagès de Fals anomenat Mariano Verdguer, el qual va pagar 60 lliures pel terreny i per un trosset d'hort de mig quartà, a baix el torrent. La venda comprenia el permís per construir una casa d'un sol foc i per tenir dotze gallines i un porc d'engreix. No se sap si el Verdguer es va vendre de seguida el terreny a algú altre o si es va vendre la casa un cop feta. Hauran de passar molts anys fins que la casa aparegui en un document. El 1881 van acudir davant del Jutge de Fonollosa, Maria Anna Vilà Ainès, vidua de Francesc Biosca Franch, acompanyada de la seva filla Francesca Biosca Vilà i del seu gendre Isidre Morros Tàsiat, perquè els fes un certificat de residència i d'aquesta manera poder legalitzar la casa al Registre de la

Propietat. Com veiem, l'existència de vivendes al municipi sense papers no és una problemàtica moderna, sinó que antigament ja es donava el cas. La Maria Anna va presentar a tres testimonis que van assegurar que el seu home

Falchs

ACR de Fals

Fulls de divulgació de la història de Fals.

www.acrfals.com

havia viscut a la casa més de trenta anys, i que la casa l'havia comprada el seu pare Josep Biosca. El Jutge va donar per bones les raons i amb el certificat van poder legalitzar la casa al Registre.

El Josep Biosca i la seva dona Ramona Franch van venir de Rajadell, on eren masovers, però eren originaris d'un altre lloc que desconeixem. A Rajadell van tenir un fill el 1813, que per cert va haver de ser batejat per la llevadora perquè va néixer molt just i se'ls hi quedava. No se sap on va néixer Francesc Biosca Franch, però en canvi se sap que va ser enterrat al cementiri de Fals el 21 de gener de 1871. En el testament va deixar usufructuària la dona i li va encomanar «... que su único hijo varon Domingo, imposibilitado enteramente de todos sus miembros y potencias, fuese cuidado y mantenido en todo lo que permitiese la posibilidad de la casa...»

La vídua Maria Anna Vilà era natural del poble de Fontanet i el 1882 s'estava a Manresa, a ca la seva filla. Aquell any va hipotecar la casa de Fals a l'ebenista Antoni Vila Palà, que li va deixar 1.000 pessetes amb un interès anual del 3%. Els diners s'havien de tornar en deu anys, en deu pagues iguals. No es va cancel·lar la hipoteca fins l'any 1897. No se sap qui vivia a la casa durant aquesta època, però és gairebé segur que va estar llogada. El 12 de setembre de 1888 va morir la Maria i la casa va passar a la Dolors Morros Biosca, la seva néta. El 12 de febrer de 1911, la Dolors Morros, amb el consentiment del seu marit Antoni Sansa Rogé, es va vendre la casa per 825 pessetes a Joan Estany Vilà, de la casa veïna, i des d'aleshores la seva història va quedar lligada a la de cal Torà.

Ja abans de ser venuda, a cal Manuel s'hi estava la família de Josep Estany Vilà i la seva dona Josefa Planas. El Josep era germà de l'amo de la casa del costat, i la Josefa era de cal Canyon. Tenien tres fills, l'Isidre, la Maria i la Rosa. Durant aquell període, la casa era anomenada ca "l'Onclo Noi", perquè el Josep era conegut com "l'onclo" noi de cal Torà. Aquest Josep era tingut com l'home més fort i valent del poble, però la seva força no li va servir de res davant d'un

enemic tant petit com el virus de la passa de grip que va afectar la població el 1918. La vídua Pepa Planes, carregada amb tres fills petits, va refer la seva vida amb Josep Soldevila, un vidu de Fonollosa. Llavors, cal Manuel va ser llogada a la Maria Planas, germana de la Pepa. La Maria i el seu home Ramon Grau Prat van arribar-hi el 1921 i venien de cal Xic. Tenien dos fills, el Valentí i la Roseta, i s'hi van estar fins el 1929. D'allà van marxar a la masoveria del Dalmau, però al cap de 2 anys van comprar cal Esquerrà, una casa pertanyent a Rajadell, però situada molt a prop del Raval de Fals. Els habitants actuals de ca l'Esquerrà són els seus descendents.

Vista posterior

Després d'uns anys sense viure-hi ningú, a cal Manuel s'hi van fer obres, i actualment aquesta casa i cal Torà formen una única vivenda. Queda finalment, la qüestió del nom de la casa. És probable que agafés el nom d'alguna de les persones que hi van habitar com a llogaters. Posat que Manuel era un nom poc freqüent en aquell temps, una possibilitat seria que es tractés de Josep Manuel, un parcer que tenien a la Gabriela el 1843. Caldria però, seguir investigant per confirmar o desmentir la possibilitat que apuntem.